

Museu del Mar, la darrera singladura

A finals de 1978 naixia la idea de fer un museu del mar a Vilanova i la Geltrú. Han passat prop de trenta-set anys. Eren temps d'una transició política que poc a poc deixava enrere els foscos anys de la dictadura. Arreu sorgien iniciatives ciutadanes de tota mena i el Museu del Mar va ser un projecte en equip que va comptar amb la participació de gent de mar, però també terraires de la platja i de la vila interessats en la trajectòria i vida marinera de la ciutat. L'aventura aviat posà de manifest una de les característiques més essencials i autèntiques de la gent de mar, la generositat. Uns i altres cediren sense contemplacions elements propis i del patrimoni familiar per engruixir el fons del museu. Les peces destinades al futur museu anaven omplint magatzems. Era la mostra més visible de la il·lusió de molta gent al voltant d'un projecte que se'l feien seu. Aquell, sens dubte, havia de ser el seu Museu. Tot començava al voltant de les festes de Sant Pere de 1979. Més de 300 peces inventariades i registrades per la Secció d'Etnologia del Centre d'Estudis de la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer constituïen l'exposició que —lluny de imaginar-ho en aquell moment— esdevindria l'embrió del que seria la col·lecció més primigènia del Museu del Mar. Cert però, que des de desembre de l'any anterior la idea d'un Museu ja bullia al cap dels seus ideòlegs. La primera reunió per parlar de la seva creació es feia el 18 de febrer de 1979 a la Biblioteca-Museu Víctor Balaguer. No seria, però, fins dos anys més tard que es signaria l'acta de constitució de la nova entitat sota el nom de Museu del Mar de Vilanova i la Geltrú. Una associació que cuidaria de preservar el patrimoni mariner de la ciutat i vetllaria per fer realitat l'aixecament d'un Museu com el que havien imaginat els seus impulsors.

Del primer moment, l'entitat tingué el suport i la col·laboració de la gent de mar, mariners, armadors, terraires, artistes, maquetistes, col·leccionistes, gent del Pòsit, de la Llotja, del Museu de Curiositats Marineres de Francesc Roig

Toqués, del SARC, dels organitzadors de la Setmana del Mar, de la Creu Roja, de la Penya Filatèlica, de la Biblioteca-Museu Balaguer, del Diari de Vilanova ... Així, el 1981 es presentava el projecte d'edifici que podria acollir el Museu del Mar, una construcció modular i singular que alguns situaven a la zona de la platja de Sant Cristòfol.

S'ha dit sovint que la gent de Vilanova i la Geltrú té una tendència irrefrenable a la creació d'entitats i associacions de tota mena. A la certesa d'aquesta afirmació, hi afegiria una voluntat paral·lela de fer revistes, butlletins i altres elements de difusió que recullin les seves activitats i que, alhora, han de servir i han servit per disposar d'un important feix de informació escrita: documentació, imatge, memòria ... Això no és poca cosa. Qui això signa sempre ha tingut la convicció, i així ho he fet notar sovint, que més enllà de com acabés la iniciativa del Museu del Mar, més enllà de que es fessin realitat, o no, les seves aspiracions; hi havia una cosa que pagava la pena l'esforç de tants anys. Em refereixo a la revista *La Nostra Mar*. El juny de 1982 es començaria a editar anualment impulsada per la gent del Museu del Mar i ha mantingut la continuïtat fins els nostres dies. Més de trenta anys i més de trenta volums que recullen històries, anècdotes, vivències i fotografies de Baix a mar. Un compendi extraordinari que avui ja és patrimoni escrit de la ciutat. D'altra manera, molta d'aquesta informació s'hauria perdut.

Ara, gràcies a l'entesa amb l'Ajuntament de Vilanova i altres organismes que hi han participat, el Museu del Mar és una realitat. Potser alguns no l'havien imaginat d'aquesta manera, però, tant se val !. Vilanova i la Geltrú té el seu Museu del Mar gràcies a la generositat d'una de les parts i a la bona feina de l'administració local i, particularment, de la regidoria de Cultura. Un Museu en un entorn amable, emblemàtic i històric situat a l'edifici del far "la Farola". Alhora, l'espai serà lloc d'acollida per aquells visitants que vulguin conèixer la nostra ciutat. Allà s'hi aixopluga el bot salvavides Victor Rojas, el buc insígnia —mai millor dit— del fons del Museu. Un bot que farà companyia a les peces

recollides pel Museu del Mar i a la singular col·lecció del Museu de curiositats marineres de Roig Toqués.

No em puc estar de citar un altre element que, per proximitat, hauria de formar part del conjunt. Les molt vulnerables restes del Molí de Mar a tocar de la platja del far son un element emblemàtic de la nostra arqueologia industrial. Més de 215 anys d'una iniciativa tant atractiva com incerta. Accionar el molí fariner a partir de la força de les ones era una aventura digna de la millor inventiva i que, per raons òbvies, va acabar com el rosari de l'Aurora. Aquestes pedres mereixerien més respecte i protecció. L'entorn del Far és una talaia privilegiada sobre les runes del Molí, i el lloc adequat on fer-ne un petit espai d'explicació i interpretació.

Arribats aquí, aquesta és, probablement, la darrera singladura del Museu del Mar, després de prop de quaranta anys de travessia.

Com heu vist, he obviat de citar les persones que en un moment o altre han impulsat l'entitat, la revista o qualsevol de les activitats i accions que han omplert la seva trajectòria. Ha estat una omisió pretesa i voluntària.

El Museu del Mar ha estat una obra col·lectiva. Cert que aquelles persones que han presidit l'entitat o han format part de les seves juntes directives tenen un protagonisme especial, però també el tenen molts associats i no associats que al llarg d'aquests anys han cregut en la iniciativa i han cedit peces valuoses que formaven part del seu patrimoni personal o familiar. Ha estat, com deia, un treball en equip, però, sobretot, ha estat un gran acte de generositat i també d'estimació. Gent de tota classe i condició amb el comú denominador d'estimar-se la mar, el barri mariner i ser, d'aquesta manera, lleial a la seva història i a la història de Vilanova i la Geltrú. Gràcies a totes i a tots.

Albert Tubau

(Article publicat el juny de 2015 a la revista La Nostra Mar)